№ 23 Ausgabe A.

HOMAN

№ 23 (115) Hod II. Wilnia, 20 marca 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

19 marca.

Zachodni teatr:

U apasznije dni my planowa aczyścili pajas ziamli miž Arra i Eń. Doŭha ładženyje stratehicznyje ruchi adbylisia udaczna, biez ŭmieszańniasia woraha. Ŭsie darohi u pakinutaj terytoryi my zrujnawali. Astaŭszymsia žycharom my pakinuli na 5 dzion charczoŭ.

BERLIN. U apasznije dni naszy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili karabloŭ pajomnaściu na 116,000 tonn.

PIECIARBURG. (P.T.A.). U telehramie rasiejskaho uradu predstaŭnikam Rasiei zahranicaj, dziela pieredaczy jaje czužaziemnym uradam, pakazywajecca jak wydatna skora pieramožen stary urad u Rasiei s pryczyny ahulnaho niezdawoleńnia im. 15 marca car Mikałaj u Pskowie admowiŭsia ad tronu za siabie i za swajho syna Alaksieja.

Wialiki kniaź Michajło admaŭlajecca pryniać na siabie panawańnie da ustanoŭleńnia formy prawicielstwa i nowych asnaŭnych zakonoŭ Ustanoŭczym Sabrańniem.

Nowy urad abiecaje paprawić zroblenyje abmyłki, wiarnuć spakoj i paradak u staranie, dziela taho kab wola samaŭłasnaho narodu mahła swabodna razwiazać swaju dolu.

Urad biare na siabie wypaŭnieńnie mižnarodnych abiazacielstw, jakije pryniało staroje prawicielstwo i, kali možna, jeszcze palepszyć stasunki da suwiaznych i pryjaznych nacij. Nowy ład u Rasiei budzie demokratyczny. Jon budzie szanawać wialikije i małyje narody, dać im mahczymaść razwićcia i hetkim paradkam zachawaje adnadusznaść miž imi.

KOPENHAGA. Krepaści Sweaborh, Wyborg i ŭwieś Bałtycki flot pryłuczylisia da nowaho uradu.

SZTOKHOLM. U roznych miejscoch azijackaj Rasiei takže wybuchła rewolucija i inszyje harnizony dałuczylisia da paŭstancoŭ.

CURYCH. Wialiki kniaź Mikałaj Mikałajewicz pryniaŭ zaproponawanyje jamu caram Mikałajem, pierad adraczeńniem, wyszejszyje poŭnamoczyja wa ŭsich wyszejszych wajennych i cywilnych sprawach.

SZTOKHOLM. U czyślenych wioskach Kurskaj, Połtaŭskaj i Arłoŭskaj huberni sielanie kinuli wiesnawyje raboty, jany ustroili manifestacii sa swiatymi pieśniami i krykami „ura!“ u cześć cara Mikałaja. Kałužki, Pałtaŭski Besarabski hubarnatary nia choczuć prysłuchać nowamu uradu. Hienerał-hubernatar turkiestanski — Kurapatkin — skazaŭ, szto ni jon, ni jaho wojski nie pryznajuć nowaho uradu. U Odessi i u Rostowie prajaŭlajecca rewolucijny ruch. Kamandant krepaści Dynaburh, hienierał-lejtenant Lwow, admowiŭsia słuchać nowaho uradu. U Ostrawi, pskoŭskaj huberni, socyalisty ustanawili druhi niezaležny urad.

PIECIARBURH. Dobra pawiadomlenyje kruhi zapeŭniajuć, szto u najbližejszyje dni budzie apawieszczena konstytucijnaja monarchija.

PIECIA3BURH. U swajej prahramnaj pramowie Milukoŭ skazaŭ, szto dola dynastyi budzie pierasudžena na buduczym ustanoŭczym sabrańni.

ŽENEWA. Paryžskije hazety pawiedamlajuć, szto miž Mikałajem Mikałajewiczam i Kiryłam rastuć niedarazumieńnia, choć abodwy kažuć, szto jany staronniki nowaho ładu.

KOPENHAGA. Szto anhlijcy „kumy“ rasiejskaj rewolucii stanowicca szto raz widawocznlej. Usiakije znosiny z Rasiejej padlehajuć anhlickaj cenzury. Tutejszyje rasiejcy, choczuczyje jechać u Rasieju, pawinny padawać swaje paszparty tutejszamu anhlickamu konsulstwu. Ad szwedzkaj hranicy jedzie u Rasieju usiaho adzin pojezd u dzień.

KOPENHAGA. Paakcijny finlandzki senat raspuszczen nowym rasiejskim uradam. U Finlandzii rascie achwota stwaryć finskuju respubliku, jakaja była-b u suwiazi z rasiejskaj respublikaj.

Pierewarot ci rewolucija.

Czytajuczy telehramy oficijalnaho Pieciarburskaho Telehrafnaho Ahienctwa ab apasznich zdareńniach u Rasiei, nasuwajecca pytańnie, ci heto narodnaja i proletarjackaja rewolucija, ci tolki prydwornaja kamarylla zrabiła pierewarot, kab zmuczeny wajnoj narod, nadziejaj na lepszuju buduczynu, ucichamiryć.

Na pytańnie: — pierewarot ci rewolucija?—chaciełosiab skazać tak, jak u czasie francuskaj rewolucii skazano było karalu francuskamu, kali jon hnieŭna spytaŭ ubaczyŭszy hramady narodu: — „Szto heto bunt!? — „Nie, karalu, heto nia bunt, a rewolucija!“

Na žal dahetul nima nijakich dannych, kab toje samaje skazać ab Rasiei, szto tam staŭsia nie prydworny pierewarot, a rewolucija.

A heto dźwie saŭsim roznyje reczy. Kali tam staŭsia tolki prydworny pierewarot, a nie praŭdziwaja narodnaja rewolucija, to i paradki u Rasiei ad hetaho nie paprawiacca, i adna tolki budzie roznica taja, szto na manifestach carskich budzie padpisan nie „Mikałaj“, a „Michajło“. Ad hetkaj pieramieny ni rasiejskamu sielanstwu, ni proletarjatu, ni narodam zasielajuczym Rasieju lahczej nia budzie.

Naadwarot, niekatoryje dannyje nawodziać na myśl, szto heto tolki pierewarot, i pierewarot zrobleny anhlijcami i ich kapitałami, kab supakoić rasiejski narod, katory sztoraz hałaśniej paczynaŭ wymahać ad prawicielstwa zakonczeńnia wajny. Bo na wypadak, kalib narodu udałosia dabicca zakonczeńnia wajny Rasiejej, to pryjszłosia-b tady toje samaje zrabić i Anhlii s Francijej.

A jakže tut rabić Anhlii zhodu, kali jej choczecca panawać nad usim świetam, tymbolej, szto dahetul pry pomaczy intryh i hroszy, jana žar wyhrebaje czužymi rukami.

Možna dumać, szto rasiejski narod nia tolki aszukali daŭszy jamu u 1905 hadu konstytuciju, ale i ciapier aszukiwajuć zrabiŭszy falszywuju rewoluciju.

Ł—w.

Z žyćcia ciapierasznaho rasiejskaho cara.

15 śnieżnia 1912 hodu wa ŭsich wychadziŭszych u Rasiei hazetach byŭ nadrukawany sensacijny manifest cara Mikałaja II. Manifest heny słowa-ŭ-słowa taki byŭ:

„Liczuczy patrebnym ustanawić nad asobaj, majetnaściu i sprawami Wialikaho Kniazia Michajły Aleksandrawicza apieku, My pryznali patrebnym uziać na siabie hłaŭny kirunak nad henaj apiekaj, a biezpasiaredniaje kirawańnie usimi prynaležaczymi Wialikamu Kniaziu Michajłu Aleksandrawiczu ruchomymi i ležaczymi majetnaściami, a takže kapitałami uzłažyć na hłaŭnaje upraŭleńnie Udziełami“.

Tady u tyje czasy wielmi mnoha hawaryłosia ab hetym manifescie. Chadziło mnoha czutak i dahadak. Miž inszym raskazywali, szto apieka na naślednika rasiejskaho tronu (da paŭnalećcia carskaho syna Alaksieja), uzłožena za jaho hulaszczaje žyćcio i zatoje, szto jon ažaniŭsia z rasiejskaj paddankaj, czaho nie dapuszczaje ustanoŭleny zdawien zwyczaj rasiejskich caroŭ. To iznoŭ hawaryli, szto niełaska carskaja pajszła dalej manifestu, bo Michajłu Aleksandrawiczu bytcym było zabaronieno nawat padpisywacca familijej—Romanow.

U kancy nichto dobra nia wiedaŭ szto znacze manifest i apieka.

Sam Michajło Aleksandrawicz žyŭ u Arle. Chadzili, tam taksama roznarodnyje i zbiŭczywyje czutki. To kazali, szto naślednik wiadzie pawažnaje žyćcio i szto cikawicca hramadzianskaj myslu u Rasiei i czasta u jaho pałacy adbywajucca niejkije sabrańnia, to iznoŭ szto wiadzie hulaszczaje žyćcio.

Pahawaryŭszy ludzi pierajszli da budzionnych spraŭ, bo sam ciapiereszni car nijakim takim czynam nie zwaraczaŭ na siabie uwahi.

W—t.

Wiaczornyje myśli.

Zdarałosia mnie szmat hawaryć z „intelihientnymi“ ludźmi u Wilni, katoryje znajuć dawoli dobra biełaruskuju mowu, ale mnoha chto z ich kaže, szto heto mowa «nia pieknaja», «prostaja», a szto niby polskaja mowa „piakniejszaja“. Takže zdarałosia mnie czuć ad polskich panoŭ, szto francuskaja mowa „wyszejszaja“ ad polskaj.

Kožny narod maje swaju mowu i swaja mowa najpiakniejszja dla taho czyja jana, dyk i nia dziwa, szto kožny narod chwalić swaju mowu, jak sawa chwalić swaich, a nie czužych dziaciej.

Fracuskaja mowa u polskich panoŭ zjawiłasia s padarož u Franciju, i czasta francuskaj abyczajnaści jany nabiralisia u jakim niebudź Monte-Karlo, i polskije damy z doczkami attul prywozili mody zapazyczyŭszy ich ad dam „pałuświetka“, i Monte-Karłoŭskich „arystokratak“, a francuski ton i mowu prywazili s francuskimi „bonnami“.

Naszy „intelihienty“ biaruć ton z Warszawy. Jak dla polskich panoŭ francuskaja, tak dla naszych panoŭ warszaŭskaja mowa jość „wyszejszaj“ mowaj.

Prychodzicca adnak zadać pytańnie, chtož heto takije wilenskije intelihienty, adwakaty, daktary, ksiandzy, farmaceŭty i szmat wilenskich skrabipiorak, szto czurajucca mowy biełaruskaj i haworać tolki „wyszejszaj“, polskaj mowaj. Otže adliczyŭszy niejkuju, spamiž ich, czastku na pachodziaczych s tutejszych i warszaŭskich panoŭ, reszta buduć tyje samyje biełarusy, czasta sielanie, jakije saŭsim nidaŭna jeszcze ŭ swajej wioscy, swińniej paświli, abo panskije bociki czyścili i za baćkoŭskije mazali, ci z laski dobraho czeławieka, wyjszli u ludzi dy skasztawaŭszy lepszaho žyćcia adbilisia ad swaich, bajacca pryznacca pierad panami, szto jany ludzi majuczyje swoj ŭłasny rod i plemia, majuczyje swaju nie warszaŭskuju baćkoŭszczynu. U hetym wiecznym chawańnisia i chilańnisia pierad panami jany pastaramu astalisia tolki pastuchami i spadlajucca da taho, szto zamiest, jak heto wymahaje dabro biełaruskaho i litoŭskaho narodu, jaho szczaście u buduczynie, kab pracawać dziela adradžeńnia razwićcia i aszlifawańnia rodnaj mowy i literatury, adbudawańnia swajej wolnaj i szczaśliwaj baćkaŭszczyny, jany hatowy bylib addać i swaju baćkaŭszczynu i swoj narod u niawolu i niadolu hetaj niby „wyszejszaj“ rasie, aby tolki za saboj zacierci śłady (bytcym heto prastupak) szto jany pachodziać s sielan. Ale wiedajcie wy, pierakinczyki, szto jak wy adraklisia swajej baćkaŭszczyny i stydajeciesia swaich baćkoŭ, tak syny waszy buduć stydacca was, jak zdrajcoŭ swajej baćkaŭszczyny.

Łabuć.

Jeszcze ab naszych wialmožnych i jasnawialmožnych.

Słuszna pisaŭ u artykuli „Loteryjnaja posześć“ p. Tutejszy, szto naszym stasunkam wilenskim treba dyzenfekcii. Ja skažu, szto hetaj dyzenfekcii mnoha treba wylić na toje bałotco, jakoje u Wilni pryswoiło sabie najmieńnie „arystokracii“, U henym bałotcy, ja wam skažu, hetkaja bryda zawieła-

sia, szto zahražaje publicznaj moralnaści. Asabliwa błahi ŭpłyŭ ichni adbiwajecca na naszym mieszczanstwie, szto dziare nos u haru, nie razbirajuczy i, pa swajej nie kulturnaści, nia mohuczaj razabrać praŭdziwaj kultury ad prost panskaho świnstwa.

Ja maju na uwazie cełuju katehoryju „arystokracii“, katoraja chodzić malicca da św. Jana. Ajakže, tolki da św. Jana, i to jeszcze s francuskim malitoŭnikam! A doma, niedzie kala Michalskaj wulicy ci Jurkoŭskaho praspektu, utrymliwajuć to tajny „salon“ dlą milicii, to darażejszy dla wyższych rang. Adna z hetkich arystokratak, mamusia z daczkoj, tak nalulilasia pry wiasiołaj, choć i mała znajomaj kampanii, szto kali wybuch u jaje kwatery pažar, nie mahła zrazumieć, szto takoje stałosia, czaho i zaczym pryjszli pažarnyje. Hrad epitetoŭ, jakimi na susiedzioŭ i pažarnikoŭ sypali wusny henaj arystokratycznaj matrony, nie czasta zdarajecca paczuć nawat u padozrennaj sławy ustanowach u czawostrych tam hutarak.

Hetaja, i jeszcze niekolki „arystokratycznych mamuś chodziać naprykład sztodzień na „ślizhaŭku“ ale nie dziela zabawy, a na łowy. Mamusia wypuskaje daczuszku na lod, a sama wartuje, szto pa bujniej zwiarynu. Mirhkom, kiŭkom daje znać daczce, taja paczynaje uwichacca. Pierszy pratekst da znajomstwa lohki, dalej idzie wuczeńnie polskaj mowy. Tut widać daczki mamuś paczuwajuć na sabie historycznuju „misiju“, bo stareńnie ichnieje zazwyczaj darmo nie prapadaje i damoŭ waroczajucca z „dziczynaj“ pad pachaj.

U wolny czas ad hetych zaniacij henyje pani zajmajucca dobraczynnaściu, apiekaj nad biednymi i szyreńniem aświety, samo saboj razumiejecca, polskaj!

Nu, ciž nie rasczulajuczyje typy, a?

Widawoki,

Szto skazau doktar?

(Maleńki feljeton).

Dzied majho znajomaho chryściŭsia i žaniŭsia u unijackaj cerkwi, a baćka 8 hadoŭ sudziŭsia baroniaczysia ad „kazionnaj wiery“. Ciapieraszni unuk nachrapam chocze być samym jarym palakam, szto jamu słaba udajecca.

Hetak bywaje czasta.

Raz, pry szklancy kawy staŭ jon narekać, szto kali nie było biełaruskaho i litoŭskaho ruchu, było ŭsio dobra, spakojna, nichto nie swaryŭsia, nie wádziŭsia, adnym słowam raj dyj hodzi. Razmowu hetu słuchaŭ nasz supolny znajomy doktar, jon nia scierpieŭ i spytaŭ:

— Skažy, panie, kali wy zahonicie szczepku u miortwaje cieło, szto staniecca?

— Szto staniecca? Nu, niczoha nie staniecca, szczepka budzie tyrczeć u cieli.

— Praŭda, saŭsim praŭda!

Nu, a kali wy zahonicie szczepku u žywoje cieło szto budzie.

— Najpiersz miejsco toje zawohnicca i pacznie narywać, kali szczepki nia wyniać.

— I heto saŭsim sprawiadliwo.

— A ciapier ja panu rastłumaczu czamu heto tak dziejecca.

...Szczepka kali trapić u miortwaje cieło spakojna ŭsio, bo jano miortwaje, nia može reahawać na heto. I narod nasz daŭniej byŭ abumiorszy i nia moh baranicca.

— Ale pryczym tut narod?

— Zara, paczarodzie, ŭsio wyjaśnicca.

...Kali zahonicie szczepku u žywoje cieło, to formujecca naryŭ, a naryŭ — heto hnojnaje zapaleńnie. Zapaleńnie hetaje paŭstaje zatym, szto kala szczepki paczynaje psawacca kroŭ i zdarowy arhanizm starajecca wykinuć jaje s siabie.

Hetak, saŭsim hetak bywaje i u cieli narodnym: kali cieło žywoje, zdarowaje i ŭ jaho trapić czužoje cieło, to u tym miejscy tworycca hnojnaje zapaleńnie: swarki nacyonalnyje, zwady, niepryjemnaści, podłaści nawat, ale winawato hetamu nie zdarowaje i žywoje cieło narodnaje, a taja czužaja zastramka. S tym momentam, kali cieło wykinie razam z hnojem s siabie zastramku, cieło zahoicca.

Mieŭ słusznaść doktar ci nie, su dzicie sami.

Jazep Hulewicz.

U Wilni i wakolicach.

—s—

× **Zakryćcie wystaŭki sztukarstwa.** U aŭtorak 20 marca zakrywajecca wystaŭka sztukarstwa.

× **Apawieszczeńnie ab zajaŭcy fachowych rabotnikoŭ.** Na asnawańni zahadu pana Hłaŭnakamandujuczaho na ŭschodzie ad 29 studnia 1917 h., adzieł I c №30/17 hetym zahadywajecca, kab ŭsie prażywajuczyje u Wilni fachowyje rabotniki, kali jany nie pracujuć u wajenych predpryjemstwach zajawiłisia da 30 marca 1917 hodu u miestowaj Biržy Pracy, Zawalnaja 5 i predjawili tam swoj Ob. Ost. paszpart. Zajaŭka pawinna adbycca u czasie ad 9 hadziny ranicaj da 2-oj pa abiedzi.

Kožnaja paźniejszaja pieramiena kwatery, siamiejnych stasunkoŭ, ci miejsca pracy pawinna być zajaŭlena u Biržy Pracy nie paźniej 3 dzion.

Fachowymi rabotnikami liczacca: rabotniki pa drewu; cieśli, stalmachi, tokary, bondary i t. d., rabotniki pa žalezu: ślosary, taczylszczyki, machaniki, adliŭszczyki, maszynistyje; elektrotechniki, mulary, kamienaklowy, piekary, miaśniki, kraŭcy, szaŭcy i t. d. Nie wypaŭnieńnia buduć praśledawacca sudowym paradkam na asnowie §138 rasiejskaho Swodu ab karach.

Wilna, 16 marca, 1917 h.

Der Deutsche Stadthauptmann
Pohl.

× **Wialikodnyje wakacii.** Wialikodnyje wakacii dla miesta Wilni paczynajucca 2-ha krasawika i kanczajucca 15 krasawika. Na Trojcu u hetym hadu wakacij szkolnych nia budzie.

× **Pacztowyje znosiny.** Miž žycharami tutejszaho kraju i ich swajakami u rabotnickich bataljonach, a takže žywuczymi u Niamieczczynie jak rabotniki, dapuskajucca nižejpisanyje pacztowyje znosiny. 1) Atkrytka sztotydzień pa 7½ fen., pa niamiecku abo u jakoj adnej tutejszaj mowie; 2) pierasyłka hroszy da dwoch razoŭ u miesiac; 3) raz u miesiac pasyłka wahoj da 10 niamieckich funtoŭ.

Pacztowyje kartaczki pryjmajucca na Dominikanskaj 3, ŭchod B, u paniadzielak, pakoj 128 ad 10 da 1-aj hadziny. Pacztowyje pierawody wypłaczywajucca kassaj miestowaho uradu, pasyłki pryjmajucca — Dominikanskaja 3, pakoj 66.

× **Padkinutyje dzieci,** 12 marca wieczeram pad bramaj domu, wialikalikaja wul. № 53 znajszli dziacionka, majuczaho kala 6 tydnioŭ.

Na wialikaj wul. № 58, znajdziena dziaŭczynka 2 tydnioŭ s polskaj zapiskaj.

Pry domie — Bernardynski zawułak 15 znajdziena takže dziaŭczynka dwoch tydnioŭ.

× **Znajdzieny trup.** 15 marca za tawarnaj stancijej znajszli mužczynski trup na rucznych sankach. Nieboszczyku kala 50 let, rusawałosy, z barodkaj.

× **Kradzieža sa uzłomam.** U noczy na 17-je, na Karaleŭskaj wulicy u składzie dabraczynnaho Tawarystwa zroblena kradzieža z uzłomam. Ukradziena 30 pudoŭ sałaniny i inszyje pradukty.

× **Skoraja pomacz.** Ad 5-ho da 11 marca skoraja pomacz padadziena u 70 prypadkach. U 47 prypadkach była paklikana karetka skoraj pomaczy.

× **Kurs rubla:** Oficyalny — 2 m. 00 fen. za rubiel; u bankach pry pradažy — 2 m. 30 fen., pry kupli — 2 m. 34 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
za dzień z 14 na 15	— 1,5°	— 7°
„ „ z 15 na 16	— 8°	— 13°
„ „ z 16 na 17	— 1°	— 19°
„ „ z 17 na 18	— 8°	— 17°

Z USIAHO KRAJU.

Nowy pawiet.

LIDA. Sielski pawiet Lida pryłuczajecca da pawietu Planty. Nowy wialiki pawiet budzie nazywacca pawiet Planty, urad pawietowy budzie u Szczuczynie.

Pryszczepka wospy.

Pryszczapić sabie wospu pawinny ŭsie žychary kraju, jakije ŭ aposznije dwa hady nie pryszczepili wospy i niamohuč hetaho dawiaści doktarskimi świadoctwami. Pryszczepka wospy darmowaja. Nie pryszczapiŭszyje sabie wospy da 1-ho maja 1917 hodu buduć karany.

Termin zdaczy konskich wałasoŭ.

SUWAŁKI. Termin dla zdaczy konskich wałasoŭ kanczajecca 20 marca.

Lokcija ab hraszawych sprawach.

WOUKAWYSK. U kinamatohrafie na Szyrokaj wulicy, hetymi dniami czytałasia lekcija ab hraszawych sprawach wajujuczych dzierżaŭ.

Hrabież i ubiŭstwo.

PACZONKA, Szyrwinckaho pawietu. U noczy s 13 na 14 marca tut zabit i ahrablen arendatar, Stanisłaŭ Rynkiewicz i jaho žonka Alena. Zabojstwo zrobleno alchowaj pałkaj; ubiŭcy zachapili aszczadnickuju knižku Wilenskaho Hasudarstwiennaho banku i try rasiejskije storubloŭki.

Areszt konokradoŭ.

PLANTY. Tut aresztawali szajku konokradoŭ złoženuju s 6 czeławiek, jakaja tereryzawała usich akalicznych žycharoŭ.

Z usiaho świetu.

Adstaŭka wajennaho ministra.

PARYŽ. S pryczyny niawiery pałaty francuski wajenny ministr Lotej padaŭsia u adstaŭku.

Araszt na niamieckije karabli.

SZANHAJ. Kitajski urad nałažyŭ areszt na niamieckije tarhowyje karabli, jakije byli tut; ich 13, pajomnaściu u 35.000 tonn.

Nowy francuski ministr.

PARYŽ. Czasowym wajennym ministram naznaczen admirał Lakaz.

Razryŭ s Kitajem.

PEKIN. Marszałak ministroŭ addaŭ niamieckamu pasłu i jaho czynoŭnikam ich poŭnamoczyja.

Anhlickaja „rewolucija“ u Rasiei

Kiroŭniki rewolucii.

Pradsiedaciel Spaŭnicielnaho Kamitetu Rodzianko, pakłonnik Francii i dobry pryjaciel Delkasse.

Nowy kamendant Pieciarburha Engielhardt, rodam inflancki szlachcic.

Car adroksia tronu.

LONDON. U nižniaj pałaci Bonar Łо pawiedamiŭ, szto car adroksia ad tronu. Wialiki kniaź Michajło Aleksandrawicz apawieszczen rehientam. Pierewarot maje na meci nia zhodu, ale pradoŭžeńnie zaŭziataj wajny. Wialiki kniaź Mikałaj Mikałajewicz, sa zhody naczalnika sztaba, paprasiŭ cara na karyść pabiednaho kanca wajny, admowicca ad tronu. Pasły sajuźnikoŭ u Pieciarburzie atprawilisia da cara u hłaŭnuju kwateru, kab prymiryć jaho sa zdaryŭszymsia. U Finlandziju prybyŭ wialiki kniaź Kiryła, jaki liczycca takže pretendentam na rasiejski tron.

Kamandant Kronsztadu.

KRONSZTAD. Kamandantam kronsztadzkaj krepaści Spaŭnicielny Kamitet naznaczyŭ dumskaho deputata Apelajewa, byŭszaho prykazczyka (kramnika) u adnym tomskim hornym predpryjemstwie. Jaho wajenny czyn— jefrejtar zapasa.

Bitwy u Maskwie.

MASKWA. Tut dalej iduć krywawyje bitwy. Hłaŭnakamandujuczyj maskoŭskim wajennym okruham, Brazowskij, atkazaŭ Spaŭnicielnamu Kamitetu, szto jon nie pryznaje jaho ŭłaści.

Smierć hien. Knorrynga.

PIECIARBURH. Rodzianko try razy telehrafawaŭ da Cara i prasiŭ jaho pryznać staŭszyjsia pierewarot.

Hienierał Knorryng admowiŭsia zdacca, — abaraniaŭsia rewolweram, byŭ zabity i trup jaho ukinut u Newu.

Spaŭnicielnamu Kamitetu trapili u ruki tajnyje papiery sysknoha addziełu, tak szto ŭsie imiony szpiehoŭ i prawakataroŭ stalisia wiadomymi.

Nastroj u Anhlii.

HAAGA. Ŭsie anhlickije hazety cieszacca s pierewarotu i liczać jaho pieramohaj sajuźnikoŭ.

Nastroj u Francii.

PARYŽ. Francuzkije hazety nazywajuć rasiejski pierewarot pieramohaj staronnikoŭ wajny nad staronnikami seperatnaj zhody.

Nastroj u Italii.

RYM. Italjanskije hazety liczać rasiejski pierewarot spryjajuczym dla sajuźnikoŭ.

Mahczymaść nowaho pierewarotu.

STOKHOLM. U palitycznych kruhach dumajuć, szto u najbliżejszych dniach budzie nowy pierewarot. Ciapieraszni Spaŭnicielny Kamitet budzie razahnany i zastupleny druhim u katorym buduć zasiedać radykalnyje socjał-demokratycznyje elementy.

Pierewarot, a nie rewolucija.

KOPENHAGA. Tutejszyje hazety piszuć, szto pierewarot u Rasiei nia byŭ narodnaj rewolucijej, a tolki parlamenckaj.

Nowaje rasiejskaje prawicielstwo.

PIECIARBURH. Tymczasowymi ministrami naznaczeny nižejpisanyje asoby. Lwow — marszałak i ministar ŭnutrenych spraŭ, Milukoŭ — ministar zahranicznych spraŭ, Kierenski — ministar sudoŭ, Niekrasow—ministar daroh, Konowałow—ministar torhu i promysłoŭ, Manuiłow—ministar narodnaj aświety, Huczkow—ministar wajenny i morski, Szynharow—ministar sielskaj haspadarki, Tereszczenko—ministar finansoŭ, Gorniew—dzierżaŭnym kantraleram.

Spaŭnicielny kamitet złożen s takich asob: Rodzianko — akciabryst, Czcheidze—socyalist, Kierenskij—trudawik, Milukoŭ — kadet, Konawałow—akciabryst, Kieramłow—lewy, Dźmitruho — akciabryst, Rżewski — prohresist, Szydłowski — akciabryst, Niekrasow—kadet, Lwow—partii centra, Szulhin — lewy nacionalist i Engielhardt—partii centra. Duszoj pierewarotu liczycca Milukow.

Aposzniaja Duma składajecca s 416 czlenoŭ: 61 prawych, 86 nacionalistoŭ, 36 partii centra, 86 akciabrystoŭ, 41 prohresistoŭ, 55 kadetoŭ, 12 socyalistoŭ, 13 palakoŭ, 6 mahometanoŭ, 13 biezpartyjnych.

Partyjny pratest.

STOKHOLM. Dumskije partii niemajuczyje swaich predstaŭnikoŭ u Spaŭnicielnym Kamiteci wyrazili swoj pratest.

Hasudarstwienaja Rada apawieszczena zakrytaj. Bajacca supiareczak miž pawadyrami pierewarotu.

Zajawa socyał-demokratoŭ.

AMSTERDAM. „Times“ pawiedamlaje s Pieciarburha, szto socyał-demokratycznyje czleny Spaŭnicielnaho Kamitetu admowilisia pracawać u im, dziela taho, szto jon nie wypaŭniaje ichnich wymoh. Rasiejskaja arystakracija wyskazałasia, szto budzie baranicca da paśledku. Socyalisty skazali, szto buduć u Dumie znachodzicca u krajniaj oppazycii. Rabotnickije massy każuć: „wajna ci zhoda nam ŭsio roŭna, ale dawajcie chleba“. Na wypadak nowaho pierewarotu Kierenski zajmie adno z wydatniejszych miejsc.

Prahrama nowaho uradu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Nowy urad chocze wiaści swaju palityku na nižej pisanych asnowach: 1) Ahulnaja amnistija; 2) Swaboda myśli, druku, suwiaziej, prawo zabastowak; 3) Skasawańnie usich ahraniczenij socijalnaho, relihijnaho i nacionalnaho charaktaru; 4) sklikańnie ustanoŭczaho sabrańnia, jakoje apirajuczysia na ahulnaje wybornaje prawo, orhanizuje urad i konstytuciju; 5) Palicija zamieniajecca nacionalnaj milicijej z wybranymi naczalnikami.

Pryznańnie nowaho ładu u Rasiei.

ŽENEWA. Francija i Anhlija pryznali pierszymi pieciarburskimi Czasowy Urad.

Usio jeszcze razlehajucca wystrely.

PIECIARBURH. Usio jeszcze razlehajucca wystrely. Usiudy raznosiać flahi z nadpisami: „Swaboda, roŭnaść, bractwo“. U miesty i wioski razasłany telehramy s prośbaj padwiaści žyta i muki u stalicu.

Aposzni akt cara Mikałaja i dola staroha uradu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Aposznim uradowym aktam Mikałaja II byŭ manifest u jakim, miž inszym haworycca: „Buduczyna Rasiei, cześć naszaj armii, szczaście narodu i ŭsia buduczyna naszaj darahoj baćkaŭszczyny wymahajuć, kab wajna była dawiedziena da pieramožnaho kanca, dziela hetaho My paliczyli dobrym admowicca ad karony i wyszejszaj ŭłaści.

Nia choczuczy razstacca z naszym darahim synam, my naznaczajem nastupnikam brata naszaho Michajłu Aleksandrawicza, jaki daść prysiahu na konstytuciju. Chaj błahasłaŭlaje Boh Rasieju“.

Wialiki kniaź Mikałaj Mikałajewicz naznaczen Hłaŭnakamandujuczym usiej armijej.

Michajło Aleksandrawicz u swoj czarod admowiŭsia ad tronu.

Usie ministry, a także Horemykin, Suchamlinoŭ, Szczehłowitoŭ i Kurłoŭ znachodziacca u Pietrapaŭłaŭskaj krepaści. Druhije wysokije asoby, miž imi mitrapalit Pitirym, znachodziacca u Taŭryczeskim Dwarcy. Ministr sudoŭ Kierenski skazaŭ, szto jon astajecca tym czym i byŭ h. zn. respublikancam.

Jeszcze nowy car.

PPIECIARBURH. Alaksiej Mikałajewicz akliknut carom; Michajło Aleksandrawicz da jaho poŭnaleccia budzie rehientam.

Pahlad szwedzkich hazet.

STOKHOLM. Usie szwedzkije hazety wyskazywajuć pierakonańnie, szto rasiejski pierewarot u karyść sajuźnikoŭ.

Abo, abo...

PIECIARBURH. Anhlicki pasoł na bankieci, jaki jon wydaŭ pawadyrom pierewarotu, skazaŭ: «Heta rewolucija aznaczaje adno z dwoch, abo tryumf anhlo-rasiejskaj družby, abo jaje hibiel.

STOKHOLM. Wialiki kniaź Michajło—zabaŭka u rukach rewolucionieroŭ. Kali wialiki kniaź nie zhadžaŭsia z wymohami Spaŭnicielnaho Kamitetu, to deputat Szynharoŭ kazaŭ jamu: „razważać — heto nasza

Siahońnia

paczynajecca dla nas astaŭszychsia doma
na nowa mahczymaść pamahczy
czym bardżej uskoryć
kaniec wajny

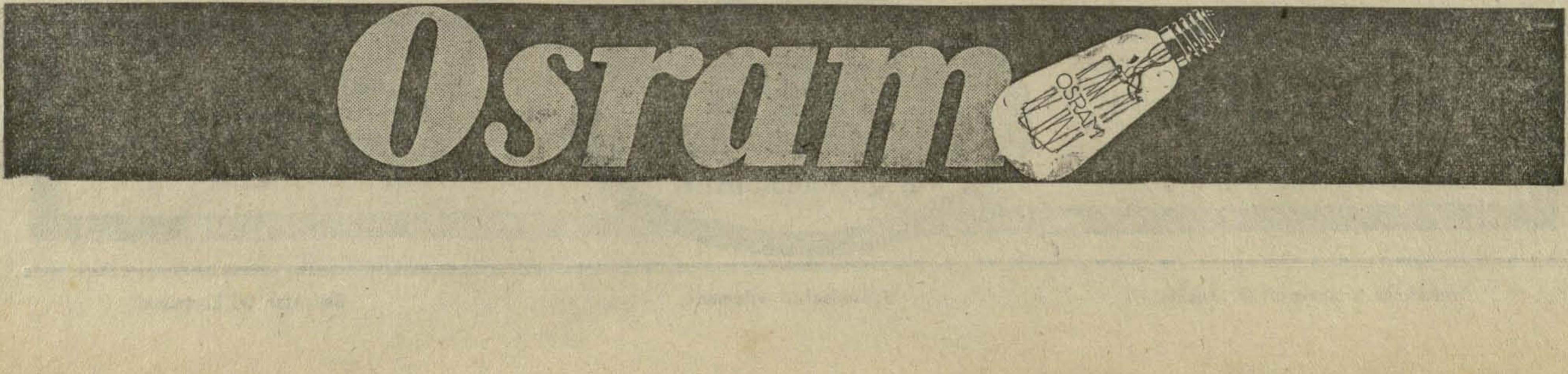
Piererabicie waszy hroszy u padwodnyje łodki.

kaluczy drot, u harmaty i hranaty,
u kulamioty i patrony i wy
hetym pryśpieszycie
kaniec wajny.

Ciapier treba wykazać
padpiskaj na pazyku, szto chto
chocze kanca wajny, toj pawinien dać
hroszy na dakonczeńnie jaje.

Nichaj kožny daść
skolki može, kožny skolki duż;
nichaj bahaty daść mnoha,
a biedny mała, ale nichto
nichaj nieuchinajecca.

Idzicie padpisacca na szostuju
wajennuju pazyku.

sprawa, a wy pawinny spaŭniać toje szto wam kažuć".

Car Mikałaj budzie atpraŭlen u Krym, dzie jon astaniecca na nie ustanoŭleny czas. Dzie carskaja siemja—niewiadoma i ab hetym chodziać samyje supiareczny je czutki. Mikałaj Mikałajewicz u Pieciarburzi.

Jak ciapier tolki pawiedamlajuć, skora paśla ubiŭstwa Raspucina pamykalisia zabić carycu u Carskim Siale, toj czas, jak jana adwiedwała łazaret. Usie piać wystrełoŭ nie trapili. Wierchawod zahaworu, kniaź Doŭharukoŭ, pawieszen.

MASKWA. Bitwy u Maskwie bolsz upornyje czym u Pieciarburzi, bo sibirskije pałki akazalisia wiernymi staramu prawicielstwu.

PIECIARBURH. Wialiki Kniaź Michajła Aleksandrawicz wypuściŭ praklamaciju, u katoraj kaže, szto jon zhodzicca pryniać karonu tolki paśla narodnaho wyboru i kali Ustanoŭczaje Sabrańnie ustanowić nowuju dzieržaŭnuju formu i nowuju rasiejskuju kanstytuciju. Da tej pary jon prosić hramadzianstwo Rasiei prysłuchać uradu, jaki wyjszoŭ z Dumy.

AMSTERDAM. Nowaje rasiejskaje ministerstwo zmuszeno zmahacca z wialikimi trudnaściami, bo rewolucyjny ruch uzrastaje. Radykalnyje socyalisty zajawili, szto nie pryznajuć Spaŭnicielnaho Kamitetu. Pa wulicach Pieciarburha nosiać sciahi z nadpisami: „Witaj socyalistycznaja respublika". U prawincii ŭsie wialikije majetnaści, wieliczynioj bolej 125 marhoŭ, ŭziaty u ruki miejscowych Spaŭnicielnych Kamitetoŭ.

AMSTERDAM.. U czasie narady Sajuźnikoŭ u Pieciarburzie Anhlicki predstaŭnik lord Milner i francuski predstaŭnik Dumerg, razam s ciapierasznimi kiraŭnikami Rasiei, abmudzili i pryhatawali pierewarot wa ŭsich padrobnaściach.

PIECIARBURH. Miž aresztawanymi znachodzicca Renenkampf, byŭszy hłaŭnakamandujuczyj wilenskim wajennym okruham i ihraŭszyj u paczatkach wajny wydatnuju rolu.

Wialiki kniaź Kiryła naznaczen kamandujuczym hwardziejskim ekipažam.

RYM. Pałata deputatoŭ. Ministr zahranicznych spraŭ Sonnino zajaŭlaje szto rasiejski pierewarot aznaczaje nie asłableńnie, a usileńnie wajennych operacij.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

16.III. Zahodni teatr.

Biez wialikszych bitw. Pry Arra, u Arhonach i ŭ inszych miejscoch naszy patruli uziali 4 aficeroŭ, 50 czeławiek i niekolki kulamiotoŭ u woražych akopach.

Uschodni teatr:

Pry paczaŭszychsia iznoŭ marozach niczoha asabliwaho.

Makiedonski front: Wialikije francuskije siły attakawali naszy pazycii na poŭnacz ad Manastyra. Na zachad ad Nizopola na wuzkim froncie worah uwarwaŭsia u piaredni akop. U reszcie miejsc worah adkinut u rukopasznaj i abaronnym ahniom artyleryi. Miž wazioramI Archida i Presba taksama adbity, paśla silnaho, ahnia nastupleńnia francuzoŭ.

17.III. Zachodni teatr:

Pry Łoos my ŭziali 18 anhlickich pałonnych. Abapoł Arra anhlicki szturm byŭ adbit ahniom i ŭ rukapasznaj.

Miž Arra i Oaz my pa pianu aczyścili pałasu, na jakoj ležać Bapom, Perron, Roa i Noajan. My pryczynili nastupaŭszym woraham znacznyje straty, paśla czaho naszy atrady, zhodna prykazu, atstupili. Francuzy i Anhlijcy zaniali nazwanyje miejscy.

Na prawym bierazi Maas na prawym bierazi Szambret-Fe, adbita, francuskaje nastupleńnie.

Na wysacie Kombr i pry Neze, na poŭnacz ad St. Miel, naszy patruli ŭziali 20 pałonnych.

Ad morskaho bierahu da Oaz usilenaja praca lotczykoŭ, worah straciŭ 19 samalotaŭ u pawietrawych bitwach i 3 ad abaronnaho ahnia. My stracili 3 samaloty.

Uschodni teatr:

Biez asabliwych bitw.

Makiedonski front: Silnyje ataki francuzoŭ miž wazioraml Orchida i Presba adbity. Ciažkaja bitwa na poŭnacz ad Manastyra nie dała worahu nijakich asabliwyah karyściej. Hory, na jakije worah napadaŭ i nocczasu, u naszych rukach.

17.III. Zachodni teatr.

Miž kanałam Labasse i Ankr. ažyŭlonaja bajewaja dziejacielnaść. Miž Saji i Sen Pjer Wast anhlickije atrady, a miž Bewreń i Masenji francuskije atrady zaniali akopy, jakije my zumysla pakinuli. Na froncie Eń naszy patruli uziali 35 pałonnych. U Szampanii czas ad czasu silny artyleryjski ahoń. Pry Tahir — adbita francuskaja rota. Miž Maasam i Mozelam, a taksama u Lotaryngii, ŭziata 20 pałonnych francuzoŭ.

Naszy lotczyki zniszczyli u pawietry 4 woražych balony.

Uschodni teatr:

Niczoha wydatnaho.

Makiedonski front: Na poŭnacz ad Manastyra razwilisia nowyje bitwy. Na uschod ad woziera Dojran, anhlijcy zaniali wahzał Poroj.

Austryjackaje apawieszczeńnie.

WIENA. 15.III. Uschodni teatr: (hladzi niamieck. apawieszczeńnie).

Italjanski teatr: Artyleryjskije bitwy u asobnych adrezkach frontu iznoŭ ažywilisia. Na poŭnacz ad Asijago naszy patruli uwarwalisia u woražyje akopy, zrujnawali ich i wiarnulisia nazad z 2-mia kulamiotami i 22-mia italjancami.

WIENA. 14/III. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Konstanjewica była ŭczora pad wostrym harmatnym ahniom. Attaka italjancoŭ adbita. U akolicach Karst ažyŭlonaja dziajacielnaść lotczykoŭ. Na tyrolskim fronci woražyje harmaty abstreliwali Arko i Laharina.

WIENA. 17.III. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Na Kostabella my ŭziali 3 aficeroŭ, 34 sałdatoŭ i 2 kulamioty.

WIENA. 18.III. Uschodni teatr. Biez asabliwych prypadkoŭ.

Italjanski teatr: Na Konstabella italjanskaja ataka naszym abaronnym ahniom, adbita.

Kala wajny.

Nalot na Anhliju.

BERLIN. Adzin morski lotczyk absypaŭ hawań Duwry bombami.

U noczy s 17 na 18 marca czaść naszaho flotu zrabiła naskok u anhlicki kanał i u zatoki Temzy. Adzin woražy kontr-minanosiec zatoplen, druhi ciažka paszkodžen. Aprycz taho zatopleny jeszcze try parachody i abstrelana hawań Markhejt. Naszy morskije siły wiarnulisia biaz szkody nazad.

U noczy s 16 na 17-je eskadra naszych pawietrawych karabloŭ apsypała London i paŭdniowa-ŭschodnije hrafstwy bombami.

Usie samaloty wiarnulisia damoŭ aprycz adnaho, jaki užo padarozi damoŭ, pry Kompjeń, pad ahniom abaronnych francuskich harmat, upaŭ z wyszyni 3.500 metroŭ.

BERLIN. U lutym miesiacy zatopleny padwodnymi łodkami 368 karabloŭ, pajemnaściu 781.500 tonn.

ŽARTY.

Za rasiejskich czasoŭ.

Czynoŭnik. Majecie „wid na žycielstwo"?

Sielanin (pahladzieŭszy praz wakno). Maju.

Czynoŭnik. Jaki wasz wid?

Sielanin (uhladajuczysia u wakno na swaju chatu): chata, biaroza, kucza hnoju i świńnia s parasiatkami.

Zahadka.

Spieradu czatyry nahi, zzadu czatyry kaczałki, a pa siaredzinie kryž. Szto heto takoje?

Adhadka. Siestra miłasierdzia jeduczaja na zwozczyku.

Spis wajena-pałonnych naszaho kraju.

Z Wilni i Wilenskaj huberni.

Tabor dla wajenna-pałonnych Stralkowo. Stammabteilung.

Abteilung 10.

Adrynski Iwan, Pietrowiczy.
Brunsztejn Judel, Ilja.
Dolecki Siamion, Sosnawiczy.
Koniuchoŭski Wulf, Wilnia.
Łabuć Todar, Polaleki.
Mienkiewicz Kazimir, Sołtaniszki.
Rymsza Piotr, Papielowiczy.
Rusecki Kazimir, Burkila.
Tragiel Iwan, Starypachost.
Ciernik Władzimir, Biely Barok.
Lurje Mozes, Wilnia.
Safro Alter, „
Reżnik Bar, Worniany.

Abteilunh 11.

Sprongowski Jazep, Wilnia.

Abteilung 12.

Borusewicz Zyhmunt, Wilnia.
Januszko Piotr, Lacka.
Kalinoŭski Piotr, Dolanki.
Łazowicki Siamion, Wilnia.
Leniewicz Stanisłaŭ, Tarsepinowka.
Paszkiewicz Feliks, Bastalka.
Harelik Ilja, Bananiei.
Rusak Ihnat, Žuki.
Siebko Wasil, Lebidzki.

Błock IV.

Zajko Aleksandar, Hołubiczy.
Andruszkiewicz Jan, Hermaniszki.
Majejka Stanisłaŭ, Wiluk.
Koltan Justyn, Ryha.
Aleksandrowicz Stanisłaŭ, Lebiedzieŭ.
Rawda Maciej, Łukjanowiczy.
Szukielowicz Adolf, Barany.
Rabcewicz Jazep, Bałwaniszki.
Žajonczkoŭski Adam, Kisielewo.
Wałejko Jan, Gajgoła.
Kurnel Adam, Akolica.
Miech Pawał, Smarhoń.
Swirski Juljan, Weckuny.
Tymul Jazep, Rudaki.
Drytta Sylwestar, Wilnia.
Žukoŭski Iwan, Podlinoki.
Warabiejczyk Szachma, Rožanka.

Tabor dla wajenna-pałonnych Lauban.

Drozdowicz Władysłaŭ, Wilnia.
Mareniak Stanisłaŭ, „
Niemorowicz Wiktor, Nawasiołki.
Blachma Zusman, Wlazyń.
Brajdo Girsz, Wilnia.
Kazanski Abram, Orla.
Bohdanoŭ Jazep, Susowody.
Dabrykoŭ Piotr, Uholniki.
Marczynkjan Iwan, Modziuszki.
Monit Dzimitr, Katuliczy.
Zamara Bronisłaŭ, Słabodka.
Sycz Michaił, Halinki.

(Dalej budzie)

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.